

tilfældige vidner – det vil sige vidner, som ikke har nogen tilknytning til tiltalte.

Tiltalte bør som udgangspunkt have adgang til at overvære den forklaring, der afgives af et vidne, som er beskyttet ved hemmeligholdelse af navn mv. Træffer retten beslutning om, at vidnets navn, stilling og bopæl ikke skal oplyses over for tiltalte, kan retten efter forslaget derfor kun bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens vidnet afhøres, hvis der er grund til at antage, at vidnet eller vidnets nærmeste vil blive udsat for alvorlig fare ved tiltaltes kendskab til vidnets identitet (udseende).

I lighed med forslaget fra 1991 indebærer lovforslaget, at rettens bestemmelse om anvendelse af reglerne om hemmeligholdelse af et vidnes identitet kan kræves under domsforhandlingens forberedelse og under domsforhandlingen. Efter retsplejelovens § 968, stk. 1, tilkommer kæreadgangen enhver, over for hvem beslutningen indeholder en afgørelse. Også vidnet selv kan således kære en kendelse om anvendelse af reglerne om hemmeligholdelse af den pågældendes identitet.

Siden udformningen af Retsplejerådets forslag er der ved lov nr. 366 af 18. maj 1994 indsat en bestemmelse i retsplejelovens § 848, stk. 2, 2. pkt., hvorefter retten afgør, om gengivelsen af et vidne eller en medtiltaltes forklaring i tilfælde, hvor tiltalte har måttet forlade retslokalet under forklaringens afgivelse, skal ske, før eller efter tiltalte selv har afgivet forklaring. Denne bestemmelse vil blive videreført i forslaget til § 848, stk. 5.

De foreslåede bestemmelser i § 848 suppleres af retsplejelovens regler om dørlukning. Den beskyttelse af et vidne, der tilstræbes fremmet med lovforslaget om hemmeligholdelse af et vidnes identitet og udelukkelse af tiltalte fra at overvære vidnets forklaring, kan således blive illusorisk, hvis tilhørere – eventuelt med tilknytning til tiltalte – kan overvære og referere forklaringen. I disse tilfælde vil det derfor være naturligt, at der også træffes beslutning om dørlukning, jf. retsplejelovens § 29.

4.3.2. Efter den gældende bestemmelse i § 841 kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne allerede forud for domsforhandlingen træffe afgørelse om dørlukning, referatforbud, navneforbud, eller om, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres.

Formålet med bestemmelsen er at give mulighed for at skabe øget tryghed hos vidner. Der bør derfor efter Justitsministeriets opfattelse også være mulighed for at træffe forhåndsafgørelse om hemmeligholdelse

af et vidnes identitet efter forslaget til ny § 848, stk. 2, og herunder om, at tiltalte skal forlade retslokalet efter § 848, stk. 3. I overensstemmelse hermed foreslås en ændret formulering af retsplejelovens § 841.

4.3.3. I rapporten om vidnebeskyttelse fra juni 1998, jf. pkt. 2.5.6. ovenfor, anbefales det at anvende anticiperet bevisoptagelse i form af en tidlig, indenretlig afhøring af vidner, der kan tænkes at blive udsat for trusler. En sådan indenretlig vidneafhøring forud for en eventuel senere domsforhandling foregår efter reglerne i retsplejelovens §§ 747 og 748.

Efter ordlyden af de gældende bestemmelser i retsplejelovens § 748, stk. 5 og 6, kan hensynet til tredjemand – eksempelvis et vidne selv eller vidnets nærmeste – imidlertid ikke begrunde, at sigtede udelukkes fra et retsmøde eller gøres bekendt med, hvad der er tilført retsbogen, ligesom hensynet til tredjemand efter bestemmelsens ordlyd ikke kan begrunde, at der gives forsvareren pålæg om ikke at give sigtede underretning om, hvad der er passeret i retsmødet.

Der foreslås derfor en ændring af retsplejelovens § 748 med henblik på udtrykkeligt at fastslå, at også hensynet til tredjemand (som f.eks. et vidne, der kan frygte for repressalier mv.) skal kunne begrunde, at der – når dette undtagelsesvis anses for påkrævet – sker begrænsninger i sigtedes ret til bl.a. at overvære retsmødet.

4.3.4. Forslaget indebærer, at oplysning om et vidnes identitet og bopæl efter omstændighederne kan hemmeligholdes for sigtede/tiltalte under hele sagens forløb. Under efterforskningen vil det kunne ske ved pålæg til forsvareren i medfør af de gældende bestemmelser i § 745, stk. 4, og § 748, stk. 6, jf. herved den foreslåede ændring af § 748, stk. 5. Efter udfærdigelse af anklageskrift vil hemmeligholdelse af vidnets identitet over for tiltalte kunne ske i medfør af forslaget til ny § 835, stk. 2, samt § 848, stk. 2, nr. 2, og stk. 3, eventuelt jf. § 841.

Det anførte indebærer, at politi og anklagemyndighed i givet fald bør søge at få afklaret spørgsmål om hemmeligholdelse af et vidnes identitet, inden et forsvarerpålæg efter § 745, stk. 4, eller § 748, stk. 6, udløber.

Efter retsplejelovens § 41, stk. 2, kan aktindsigt i afsluttede straffesager afslås, hvis det må befrygtes, at en udskrift af retsbogen vil blive benyttet på retsstridig måde. I sager, hvor der er truffet afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes identitet, vil oplysninger om vidnets navn, stilling og bopæl kunne undtages fra aktindsigt i medfør af denne bestemmelse.